
Trosolwg

Mae'r safon hon yn ymwneud â chynorthwyo unigolion sydd wedi cael eu heffeithio gan gam-drin domestig neu drais rhywiol i ddarparu tystiolaeth. Mae'n cynnwys casglu tystiolaeth a darparu gwybodaeth i unigolion ynghylch archwiliadau meddygol ffforensig a chymryd samplau cyn proses y llys. Mae'n cynnwys cael cydsyniad gan yr unigolyn i ddarparu tystiolaeth. Hefyd, mae'n cynnwys trefnu'r cyfarpar ar gyfer casglu tystiolaeth a chymryd camau i atal tystiolaeth rhag cael ei halogi.

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

1. defnyddio asesiad risg ac anghenion priodol i gynorthwyo unigolion i ddarparu tystiolaeth, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
2. casglu tystiolaeth mewn ffyrdd nad yw'n cymryd blaenoriaeth dros les unigolion
3. darparu gwybodaeth gywir i unigolion am:
  - sut i ddiogelu tystiolaeth fforensig
  - pa samplau y gellir eu cymryd, yn unol ag anghenion unigolion
  - proses yr heddlu ar gyfer cyflawni'r dystiolaeth orau
4. trafod a chytuno ag unigolion ar eu dealltwriaeth o'r wybodaeth a ddarparwyd, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
5. cynnal cyfrinachedd unigolion yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
6. darparu gwybodaeth am y broses archwilio feddygol fforensig i unigolion mewn ffyrdd sy'n bodloni eu hanghenion
7. esbonio wrth unigolion y broses o gymryd a storio samplau
8. asesu gallu unigolion i roi cydsyniad gwybodus i gasglu tystiolaeth yn gynnar
9. cael cydsyniad gan unigolion, lle bo hynny'n briodol, ac yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
10. gwirio bod y cyfarpar a'r cyflenwadau priodol ar gael a'u bod yn gweithredu'n gywir er mwyn hwyluso'r broses gasglu tystiolaeth
11. cymryd camau i atal y dystiolaeth rhag cael ei halogi, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
12. pennu a oes angen cynnal yr archwiliad fforensig a threfnu hyn, lle bo hynny'n briodol
13. darparu cymorth yn ystod yr archwiliad fforensig, lle bo hynny'n briodol
14. casglu a selio'r samplau fforensig, a'u labelu'n glir, yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
15. storio samplau fforensig yn ôl yr amodau gofynnol, canllawiau cenedlaethol a pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
16. cadw cofnodion yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r sefydliad
17. diweddarau gwybodaeth gyda chyfathrebiadau parhaus a gwybodaeth newydd yn unol â pholisïau a gweithdrefnau eich sefydliad

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

1. gofynion cyfreithiol, sefydliadol a pholisi sy'n berthnasol i'ch rôl chi, i rôl pobl eraill yn eich sefydliad ac i'r gweithgareddau sy'n cael eu cyflawni
2. y canllawiau, y polisiau a'r gweithdrefnau lleol a chenedlaethol perthnasol sydd ar gael a sut a phryd y dylid troi atynt
3. polisiau a gweithdrefnau'r sefydliad ar gyfer cael cydsyniad
4. y canlyniadau a'r opsiynau sydd ar gael pan fydd unigolyn yn gwrthod cydsynio
5. camau'r broses cyfiawnder troseddol er mwyn caniatáu i unigolion wneud dewisiadau gwybodus a rheoli eu disgwyliadau
6. y gwahanol resymau pam y gall fod angen cofnodion ar y cyd â'r broses cyfiawnder troseddol
7. materion diogelu data sy'n ymwneud â'r broses casglu tystiolaeth
8. sut i gynnal cofnodion clir, cywir a ffeithiol
9. y wybodaeth y gellir ei darparu i unigolion
10. beth yw cam-drin domestig a thrais rhywiol, a pha mor gyffredin ydyw yn y gymuned
11. yr effaith ar bawb sydd wedi cael eu heffeithio gan gam-drin domestig a thrais rhywiol, gan gynnwys unigolion, plant a dibynyddion
12. pwysigrwydd bod yn ymwybodol o'ch gwerthoedd a'ch credoau eich hun, a'u heffaith ar eich gallu i herio agweddau ac ymddygiad gwahaniaethol neu a allai fod yn niweidiol
13. sut i fod yn sensitif ac yn hyblyg eich dull, gan ddefnyddio amrywiol dechnegau sy'n briodol i ymddygiad ac agwedd yr unigolyn
14. sut mae croestoriadedd yn effeithio ar brofiad unigolyn o wasanaethau
15. y dulliau cywir ar gyfer defnyddio'r pecynnau cyfarpar y mae eich sefydliad yn eu defnyddio
16. y canllawiau presennol sydd ar gael ar gasglu tystiolaeth ffforensig a sut i'w cymhwyso
17. ffyrdd o ymateb i anghenion iechyd corfforol ac iechyd rhywiol posibl
18. y dulliau a'r cyfarpar cywir y mae eu hangen i gasglu a diogelu tystiolaeth ffforensig
19. y ffyrdd cywir o ddelio â chasglu, storio a diogelu tystiolaeth ffforensig ddiennw
20. gofynion eich rôl gymorth yn ystod archwiliad meddygol ffforensig a, lle y cytunir

---

ar hynny, y cyfweiliad fideo

21. pryd mae'n briodol cymryd samplau fforensig a'r cyfyngiadau ar derfynau
amser storio

22. anghenion meddygol fforensig yr unigolyn

SFJDE102

Cynorthwyo unigolion sydd wedi cael eu heffeithio gan gam-drin domestig neu drais rhywiol i ddarparu tystiolaeth

---

Geirfa